

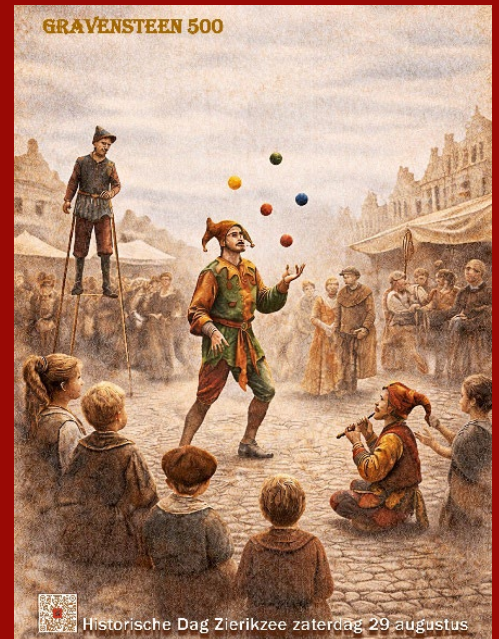
Nieuwsbrief nr. 39

Lentebodes

22 maart 2026

Beste Erfgoedvrienden,

Het voorjaar zit in de lucht en in de natuur spruiten de planten massaal de grond uit. Het is telkens weer een wonder. De agenda's van kunst, cultuur en historie staan vol met activiteiten die de afgelopen wintermaanden zijn voorbereid voor het komende seizoen in Zierikzee en op Schouwen-Duiveland. Er komt veel historie met inspirerende uitdrukkingen aan bod. Achter deze activiteiten wordt hard gewerkt door jonger en ouder, vrijwilliger of professional. Op 19 april wordt het boek 'Verborgen maar niet vergeten' gepresenteerd, het verhaal van de Joodse begraafplaats in Zierikzee, een fascinerend stukje van ons cultuur-historisch erfgoed. De Erfgoedvrienden bereiden een feestelijke Historische Dag voor met het thema Gravensteen 500. Het familiefeest vindt plaats op zaterdag 29 augustus. Het voorwerk vordert goed. Er is enthousiasme onder ondernemers. [Klik hier](#) voor meer informatie over het programma.

Riolering en gewelven

We beginnen de Nieuwsbrief ondergronds. De afgelopen weken was er in Zierikzee inspectie van de riolering, een goeie zaak. De onderbuik van Zierikzee kent veel oude gemetselde gewelven en dat levert in de binnenstad regelmatig problemen op. Bewoners hebben overlast van water of stank en

Rioolgewelven in 1679 in oker aangeduid, collectie Stadhuismuseum, [klik op de afbeelding](#) om te vergroten

Boven de gemetselde waterloop, onder het rioolgewelf.

het is niet altijd gemakkelijk om de oorzaak te vinden. Een enorm gat werd gegraven in een stadstuin. Op de foto is te zien dat het riool halverwege is ingestort. Het 1,5 m hoge riool uit de 17^e eeuw wordt hersteld. Boven op de foto ziet u een klein stukje van een oude gemetselde waterloop die het hemelwater van het woonhuis afvoert naar de put. Deze waterloop was afgedekt met rode platte stenen. De waterloop en de put is opnieuw opgemetseld en kan weer jaren mee, dankzij de deskundige werkers van de aannemer.

Afscheid Matthijs Mijnders

Poorter Matthijs woont nog tot 31 maart aan de Oude Haven in het statige pand de Aveling, vlak bij de Noordhavenpoort in Zierikzee. Matthijs is een, talentrijke, creatieve, kunstzinnige gastvrije man en hij heeft veel kennis van muziek, kunst en historie. [Klik hier](#) voor zijn portret in de Vriendengalerij. De toenmalige eigenaresse van de Aveling kocht een klavecimbel van Matthijs en vroeg meteen of hij beheerder wilde worden van de Aveling. De sfeer in de patriciërswooning met in de hal de prachtige akoestiek gaven hem veel inspiratie. Sindsdien heeft hij hier vele Klavecimbels gebouwd. Hij beschildert ze, hij stemt en hij bespeelt ze. Matthijs bleef 14 jaar en hij werd onder andere, tuinman, schilder, klusser en timmerman. In vele kerken op Schouwen-Duiveland speelt hij zondags orgel. Hij runde er een trouwlocatie en een B en B. Er waren feesten en bijzondere bijeenkomsten. In de serre werd vaak en veel gemusiceerd en bekende muzikanten kwamen langs. En ... altijd serveerde Matthijs thee of koffie met koek of een wijntje.

Tijdens de opnamen van de film over Michiel de Ruyter werd er volop gefilmd op deze locatie, een bijzondere ervaring en één van zijn Klavecimbels is in de film te zien. Voor de Erfgoedvrienden heeft hij belangeloos de gravengalerij geschilderd van de Hollandse en Vlaamse Graven in de tijd van de Zeeslag op de Gouwe 1304. Daar maakte hij ook hun wapenschilden bij. Dit alles is onder andere tentoongesteld in het gemeentehuis in Zierikzee en de Nicolaas in Brouwershaven. Zijn laatste portret van Gravin Jacoba van Beieren is net klaar. Jacoba bezocht eeuwen geleden Zierikzee. Dit portret gaat naar de Orde van de Hollandse Tuin, waarvan Jacoba beschermvrouwe was.

Door zijn vertrek moesten een aantal Klavecimbels verkocht worden of op een andere bestemming

ondergebracht. Eentje had nog geen bestemming en wel een hele bijzondere. Het zou toch niet waar zijn dat er geen MM op Schouwen-Duiveland achter zou blijven als herinnering aan deze bijzondere stadsklavecimbelbouwer. Het idee ontsproot om dit klavecimbel in het Cultuurhuis onder te brengen, zodat liefhebbers, jongeren en ensembles er gebruik van kunnen maken. Zogezegd zo gedaan. Er is onderhandeld, een bekostigingsplan opgesteld en een gebruiksplan. De Erfgoedvrienden financieren mee samen met Albert de Vos van CASD van het Cultuurhuis. Matthijs is blij met deze bestemming. De Erfgoedvrienden danken Matthijs met diep respect voor al zijn inspanningen in Zierikzee en op Schouwen-Duiveland. We wensen hem alle goeds op zijn verdere 'muzikale' pad in Spanje en in Nederland. We houden vanzelfsprekend contact met deze bijzondere poorter.

Klik op de foto en zie de maestro aan het werk.

Verborgen, maar niet vergeten

De Erfgoedvrienden organiseren op 19 april samen met nazaten een middag over de geschiedenis van de Joodse Begraafplaats van Zierikzee, een cultuurhistorisch monument. Naast de persoonlijke verhalen van nazaten Mieke de Ruiter en Juus Kreiken wordt het boek **'Verborgen, maar niet Vergeten'** van schrijver Jan Kouwen gepresenteerd. De Stichting heeft het afgelopen jaar een aantal projecten voor de JBP ondersteund en de Erfgoedvrienden leveren daarbij hand- en spandiensten. De gemeente Schouwen-Duiveland heeft structureel middelen vrijgemaakt voor het onderhoud, zodat de JBP behouden blijft voor de toekomst. **Klik hier**, voor wie meer weten wil over deze middag.

Het Kasteel van Nieuwerkerk

Door ziekte van de projectleider Archeologie van Erfgoed Zeeland is het onderzoek naar de archeologische vondsten bij Nieuwerkerk vertraagd. De Erfgoedvrienden hebben evenwel niet stil gezeten. De vragen: "Wat is daar geweest, van wie was het en wat is er gebeurd" blijven intrigeren. Een mooie aanwijzing is gevonden in één van de oudste boeken in het Nederlands: de Rijkmkroniek van Melis Stoke. Deze aanwijzingen zijn uitgewerkt in een Cold Case hypothese, die is voorgelegd aan deskundigen, waaronder historicus Ronald de Graaf. Hun reacties zijn opgenomen in het verhaal. **Klik hier** om de Cold Case te lezen.

Herdenkingen

- De kinderen van de J. Louis de Jonge school herdenken de 22 namen van de Joodse slachtoffers uit Zierikzee van WOII. De herdenking start op **24 maart** om 11.00 uur bij het Joods Monument aan de Grachtweg. Naar aanleiding van de herdenking van 80 jaar bevrijding bij het namenmonument hebben de Erfgoedvrienden maandelijks in de Wereldregio een verhaal van één van de slachtoffers gepubliceerd. Volgende maand het verhaal van Bertha Wilkens, een Joods meisje van 6. [Klik hier](#) voor het verhaal van Bertha.
- Op zondag **29 maart** a.s. organiseert Stad & Lande een bijzondere wandeling door Zierikzee langs de struikelstenen en naar de Joodse begraafplaats. De wandeling zal ongeveer 1,5 uur duren. Wilt u deelnemen? Meld u aan per email via activiteiten@stad-en-lande.nl. Voor meer informatie [klik hier](#).
- Op woensdag **29 april** wordt Zierikzee weer Open Joodse Huizen en Huizen van Verzet georganiseerd. De huidige bewoners laten u binnen en daar wordt door betrokkenen en nabestaanden het verhaal verteld over wat er 84 jaar geleden is gebeurd. Op 24 maart 1942 moesten op last van de bezetter alle Joodse stadsgenoten zich melden. Ze werden afgevoerd naar Amsterdam en later via Westerbork naar vernietigingskampen. Van de 24 Joodse stadsgenoten kwamen er twee terug. In het huis van verzet is er aandacht voor de Tien van Renesse, het verhaal van verzetsmensen, hun arrestatie en executie door ophanging. U hoeft zich niet vooraf aan te melden.

Breedstraat 10	het verhaal van familie Wilkens	start 13.30 en 14.30
Sint Domusstraat 17	het verhaal van familie van Dijk	start 13.30 en 14.30
Havenpark 5	het verhaal van familie Labzowski	start 14.00 en 15.00
Havenplein 3	het verhaal van de Tien van Renesse	start 14.00 en 15.00

Na afloop is er de mogelijkheid om de Joodse begraafplaats bij de Rollandthof te bezoeken.

Penningmeester Corné Mol meldt:

dat hij begin april een e-mail met de nota aan Reders en Poorters verzendt. Ze worden verstuurd via het **e-mailadres** penningmeester@vriendenerfgoedzierikzee.nl. De machtigingen worden dan ook afgeschreven. Heeft u nog wijzigingen (e-mail, adres) wilt u deze dan doorgeven aan Corné. Wij danken u allen hartelijk voor de donaties en schenkingen. Dankzij u kunnen we aan het Erfgoed gerelateerde projecten ondersteunen. De Stichting is een culturele ANBI, U kunt uw donatie aftrekken, deze bijdrage wordt verhoogd met 1,25% door de belastingdienst.

10 jaar Erfgoedvrienden

De Erfgoedvrienden zijn nu tien jaar actief, waarvan 5 jaar als Stichting Vrienden Erfgoed Zierikzee. Veel Erfgoedvrienden zijn dan ook al 10 jaar trouwe donateurs. Samen met 240 poorters en reders, vrijwilligers, erfgoedgroepen, gemeentelijke instanties, ondernemers, musea, schenkers en sponsors hebben de Erfgoedvrienden aan veel cultuurhistorische projecten een bijdrage kunnen leveren: in Zierikzee, op Schouwen-Duiveland, in Nederland en tot zelfs tot in Genua. [Klik hier](#) voor het projectenoverzicht. Wij danken u voor uw warme belangstelling en vertrouwen. Samen hebben we dat voor elkaar gekregen en dat vieren we met een Historische Dag op 29 augustus. Wordt vervolgd. Klik hier voor de projecten.

Met Vriendelijke lentegroet,

**Luitzen Bijlsma, Peter Bracke, Jozé van de Sande,
Corné Mol en Baukje Bijlsma**

